

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. IV. Nullam humanarum rerum actionem Deo placere sine rectâ
Intentione, ubi strictim de vanâ gloriâ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

CAPVT IV.

Nullam humanarum rerum actionem Deo placere sine RECTA INTENTIONE: Vbi strictim de Vanâ gloria.

Exod. c. 37.
v. 2. & 10.

Summi sacerdotis Aaronis vestis, in qua diuino cultui operabatur, tanti pretii & pulchritudinis erat non solum quâ materiâ, sed & quâ arte, ut omnium Regum ac Imperatorum vestes cum eâ nequaquam confecti possint. Beſeleel, maximus artifex vestem illam confecit: sed maiorem se artificem habuit, Spiritum sanctum, qui dictavit, qui conficiendâ modum præscripsit, & ipsi magistro velut puero manum duxit. De hac veste

Eccles. c. 45.
v. 14. & 15.

Siracides: Sic pulchra, inquit, ante ipsum non fuerunt talia oculorum ornata. Quidquid in hoc genere venusti vel curiosissimus oculus desiderat, id in unâ hac veste spectare potuit: Desideria oculorum. Omnem vel avidissimi oculi cupidinem satiavit hac vestis: nil pretiosius, nil & pulchrius in opere non maximo videre quicquam optat.

Cur summus sacerdos ab omnibus erat aspiciendus,

Neminem autem ipse debuit aspicere.

Ad Thir. c. 2.
v. 7.

Hoc bonus Deus eo fine voluit, ne summus sacerdos ad templum progressus omnium ad se oculos raperet, eâ etiam de causâ ad huius vestimenti inum marginem trecenta sexaginta sex aurea tintinnabula iussit appendi, ut ipso sacerdos incesu ad hoc spectaculum undequaque omnes convocaret. Nec erat qui non oculos suos in hoc spectaculo libenter perderet. Interea tamen huic ipsi summo sacerdoti, qui omnium in se oculos conuerterit, in neminem oculos emittere licuit; ab omnibus aspiciendus neminem ipse debuit aspicere. Voluit enim Deus ut iuncti sacerdotis oculi in unicum ineffabile Dei nomen irent, quod eâ de causâ sacerdos aureâ laminâ insculptum fronte præferebat.

Matth. c. 5.
v. 16.

Nobilissimum hoc paradigma est hominis ex asse probi. Homo seri & bonus in se spectandum præbeat, quidquid castis oculis videre in voto est: In omnibus te ipsum præbe exemplum bonorum operum. In hoc tali homine opulenti videant exemplum piæ Liberalitatis; afflicti & pauperes, Patientiæ; iracundi & pugnaces, Mansuetudinis; impuri & intemperantes, Continentiæ; ignavi & delinquentes, Industriæ: sit denique talis, desiderium oculorum sanctorum: Sic luceat lux vestra, coram hominibus, ut videant opera vestra bona.

In Cantica canticorum sapient.

Enimvero qui aliorum oculos, vitæ sanctioris exemplo ad se trahunt, ipsi suos oculos nequaquam in sui spectatores emittant, ut ipsis placeant. Sed ut ab ipsis discant: unum atque unicum Dei honorem spectent in omnibus. Velut Aaron solum frontale suum oculis admittentibus: ita hi solum Deum obitu assidue contemplantes, laudem etiam oblatam respuant, & à se derivent in Deum, quantumque sibi ipsis displicent, tantum soli Deo cupiant placere, per veram sinceramque in omnibus intentionem; de quâ proximo capite dictum, quàm sit necessaria, nunc porro demonstrabitur, quàm nulla nostrarum actionum sine hac Deo possit placere.

§. I.

§. II.

V

Ana gloria vitium simul & periculosissimum & subtilissimum, tam multiplici vaframento inlidiosum, ut evitari possit difficillimè. Alia vitia insidiant nobis in terrâ, hoc etiam in ipso pane cælo pedicantur, undique virtutibus occupatum invadit. Imò quod sanctius quis vivit, hoc maiorem illud sibi sumit licentiam, tantoque irruit audacius, quando plus contra se cernit præsidii; è virtutibus nostris crescit, & acquirit vires. Omne genus insectorum, velut ranæ, scarabæi, mures, cimices, vermes, & id genus animalculorum è putri materia

A Oculi columbinis oculis sunt similes, ut videant; piscinis Hesebon conferuntur, ut videantur. Hesebon, urbs regia, Hieronymo teste, viginti milliariibus distabat à Jordane. Ad huius portam unam duæ erant nobilissimæ piscinæ, crystalli æmula. Huc populus feriatis diebus catervatim effundebatur animi causâ, ad spectaculum crystallini maris. His ergo piscinis pæne quotidianum erat, *Videri*. Et hinc sanctus Spiritus oculos sibi placentes & piscinis confert & columbarum oculis. Et principio quidem comparat oculis columbinis. Columba omnium gentium sensu symbolum erat mutæ fidelitatis conjugum, cum alter alterum pari fide respicit. Et hoc celestis sponsum in animâ castâ dilaudat, oculos eam habere columbinos: *Oculi tui, ait, columbarum*; oculi fideles & casti, quos in me solum defleat, & quos ego solum expleo; neque enim agendo, alium quam mere spicis, *Et ad me conversio tua*. Et velut alteruter conjugum oculos à conjugate divertens, adulteræ mentis suspitionem moveret: sic anima, si oculum intentionis in aliud quid quam in Deum coniciat, fidem fallere, & aliis à Deo placere se velle ostendit. Nam quæ fidelis est, illud assidue ingeminat: *Tibi dixit cor meum, exquisivi te facies mea, faciem tuam Domine requiram*: oculi mei tam & amplæ simul & angustæ capacitatis sunt, ut præter te, mi Deus, capiant neminem, nec ullius oculis serviant quam tuis. Eam ob causam tam fideles columbarum oculi, etiam piscinis Hesebon conferuntur. Vult enim Deus sibi caros ab omnibus videri, vult omnium oculos in illis defigi, ut superbus in iis intuendis discat, quàm eximia sit virtus Humilitatis; ut avarus cernat, quid possit Liberalitas; ut impurus videat, quàm decora sit Castitas; ut iracundus noverit, quid præter Mansuetudinem & Placabilitatem. Vult Deus amicos suos esse velut piscinæ Hesebon, quas plurimi contemplantur, è quibus hauriant, à quibus virtutum exempla capiant. Et quamvis hæ piscinæ videantur, non tamen septiant se videri; neque alios ita videant, ut iis placeant cupiant, propterea ut Aaron, qui omnium in se oculos recepit, ipse suos in neminem ausus emittere.

Ergo alis placere non cupiat, qui cupit Deo; nec intentionis oculum in rem creatam ullam defigat, qui Creatoris in se amorem concitare desiderat. Hic rerum cardo vertitur, ut Deum omnium actionum suarum finem assidue observet homo. Certè officium Christianum non ab initio metiendum est. Potest quis è vilissimo tugurio Romam ire in Summi Pontificii palatium, ex hoc pariter ad pauperissimam casam tendere, & ab his viæ terminis æstimandum est & illud, & illud iter. Sicut autem viator Romam iturus, cum animo suo assidue volvit Romam; Romam diu nocturne secum agit, Romam somniat, hæc eum cogitatio & cubitum euntem & surgentem non deserit, Roma enim viæ terminus est: sic in omnibus nostris actibus finem nostrum præstituamus: quis ipse sibi dicat quotidie. Quod tendo? quid quaero? propter quid me fatigo?

Hæc intentio tam necessaria est volenti piè vivere, atque necessarium est spiritum ducere, volenti naturaliter vivere; idque duplici de causâ. Prima, arcende vanæ gloriæ; Altera, augendis meritis.

Nascitur materia nascuntur: at verò fecidissimus hic vermis, Vana gloria, semine prodiit recenti & generoso, è largà elemosynā, è rigido jejuniō, è fervidis precibus ortum ducit, & nulli loco, ut Hieronymus loquitur, nulli statui, ætati, ordini, aut sexui parcat, & victum in victorem insurgit vehementius. Vana gloria, vehemens hecetica est medullas exgens, & vix unquam, si quem occupavit, deserens, primum & ultimum vitium nobis superandum, Augustini sensu.

Quam suave fuit Propheta Jonæ sub umbrosâ hedera meridiari? unicus vermiculus omnem amenitatem illam turbavit. Virent subinde opera nostra, velut arbor feracia diffundens brachia, sed quamprimum vermiculus superbiæ hanc arborem admorder, momento exarscunt omnia. Vermiculus iste sic se novit abdere, sic furim rodere, ut ii ipsi qui vanâ gloriâ turgent, non tantum id non notent, sed nec credant notant, & monenti: vermiculus iste abigi se patitur, & cedit incantationi, sed mox redit. Non satis est vanam gloriam semel effugisse, centies redit, millies redit, & sæpe impetu majore. Ideo venenatus hic anguis quotidie, & sæpius sacris carminibus urgendus est. Vera contra hanc pestem incantatio est illud regii vatis: *Non nobis, Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam.* Dum vivimus, monente Bernardo, è corde & ore non abeat istud Hebraei regis sacrum carmen.

At quis semper ad hoc cantandum tam alaceris qui in omnibus est sincera rectæque intentionis: hæc excitat & impigrum facit, hæc docet bene agere, & sibi assidue præcinere: *Non nobis, Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam: tuo, Domine, non nostro nomini, nec nostris meritis, sed tuis. Sanctus Ignatius Lojola, charissimum sibi symbolum habuit: Omnia ad maiorem Dei gloriam.*

§. III.

Ad necessaria est recta intentio, ut sine hac nemo effugiat vanam gloriam, quam rectè Cyprianus vocat subtilissimum malum. Quod reconditiora cordis arcana penetrat, & spiritualioribus mentibus insensibiliter se infundit. Eleganter Petrus Chrysologus: *Vana gloria, inquit, secretum virus, virtutum fucus, tinea sanctitatis.* Optime Joannes Chrysostomus: *O nova, inquit, calamitatis genus! furiosam hanc turbationem! qua tinea corrodere non potest, nec fur violare, ea inanis gloria omnino dispergit.* Hæc est tinea celestis thesauri, hic est fur qui æterna regna furatur, qui immarcescibiles à nobis divitias aufert, qui tanquam contagiosus morbus omnia corrumpit. Ita quoniam prosperi diaboli tam latronibus & vermibus, quam aliis machinis inexpugnabile illud esse præsidium, per inanem gloriam hoc expugnat.

En etiam cælum ab his vermibus tutum non est. Sua det Christus: *Thesaurizate vobis thesauros in cælo.* Et tamen ne sic quidem penitus secuta sunt quæ illic reponuntur. Vana gloria furivo meatu surreptis, thesauros cælo jam repositos clanculum asportat, nisi cultos apponatur recta intentio, quæ nec latum unguem abeat à commissis sibi divitiis. Quidquid unquam boni fecimus, quidquid facturi sumus, intentione rectissimâ undique communicamus, nisi nos deleat frustra laborem sumere.

Nullus sunt meriti difficillima etiam & excellentissima opera, nisi accedat intentio bona: vanus est omnis labor, quem non recta intentio commendat. Hanc Deus spectat in omnibus actionibus nostris, huic daturus est premium. Haud majus, nec magis memorandum facinus est, quam alterum alteri vitam impendere: sed est quis suo corpore centenas cruces vestiat, sexcentas rotas induat, mille secures purpuret, & moriatur milles, nisi id fiat pro Christo, Dei causâ, sanctâ intentione, mori poterit, sed martyr nunquam erit, ad cælestem gloriam id ei nihil proderit. *Non pæna, sed causa, sed*

Tomi. I.

intentione facit martyres, uti Hieronymus testatur.

Eadem est ratio, in aliis maximi momenti rebus. Intentio baptizat: intentio consecrat &c. eum è mille panibus sacerdos in dominicum corpus verbis Domini commutat, quem intentione sibi destinat.

Omnis meriti nostri, quâ nos, fundamentum est intentio, ideo Christus orationis Dominicæ caput esse voluit: *Sanctificetur nomen tuum*, ne scilicet unquam alio agendi principio moveremur, quam Dei honore. Cùm Intentio in ergo tantæ sit nobilitatis intentio, jure in divinis paginis cor vocatur. Cor initium est vitæ, talis vita, quale cor. Homo in pecudè migrat, si ei cor pecudis inferatur; pecus in hominem transit, si ei cor humanum addatur.

Nabuchodonosorem Regem voluit Deus fieri bestiam, & inter illas velut unam ex illis agere. Ideo iussit: *Cor ejus ab humano commutetur, & cor feræ detur ei.* Sed voluit bonus Deus ut hæc bestia denuo in hominem mutaret. Factum est, &: *super pedes suos quasi homo stetit, & cor hominis datum est ei.* Talis est intentio, cor omnium eorum quæ agimus.

§. IV.

Considerate hîc mihi obsecro eandem sententiam in duabus curiis pronuntiatam. In curiâ Hierosolymitanâ, præside Caiphâ summo Pontifice, pleno consensu Senatorum dictum est: *Expedi nobis ut unus moriatur homo pro populo, & non tota gens pereat.* Hoc summus Pontifex decrevit, subscripserunt ceteri. Idem prorsus in curiâ cælesti à sanctissimâ Trinitate decretum est: *Expedi ut unus moriatur homo pro populo.* Hæc autem eadem decretoria sententia, in Hierosolymitano quidem concilio summæ fuit stultitiæ & injustitiæ; in concilio cælesti summæ sapientiæ & justitiæ: illic tetinum cor Caiphæ & Senatorum, ejus odio & invidiâ incitabatur in hunc unum hominem, hic verò cor divinum in eundem hominem summo amore ferebatur. Ita cor principium vitæ, & sicut corde læso, vicina est mors omnibus cordis functionibus: ita nullum hominis opus dici potest vivum, quod isthoc corde caret, quod non sit propter Deum: inter mortuos est labor omnis, quicunque hac vivâ intentione destituitur.

Rem miram narrat Appianus Alexandrinus de duplici victimâ ex corde. Julius Cæsar eo die, quo in curiâ occubuit, senatum ingressurus, de more fecit: apertâ victimâ cor defuit. Extispice nescio quid varicinante de Imperatoris obitu, irrisit Julius, & aliam admoveri iussit, sed & hæc corde caruit. Mirum proflus, bis mirum. Et quâ ratione vivat animal sine corde, an tunc primum absumpto, an verò antea desiderato? si antea, & quomodo vixit? si tunc, & quomodo consumptum est? Quidquid id est, victimâ sine corde, certus mortis nuncius, sic & opus sine intentione rectâ opus mortuum, inutile, nullum.

Ergo, omni custodia serva cor tuum, quia ex ipso vita procedit. Ergo quotiescunque laborem nobis sumimus, aut precaturi, aut rem divinam audiri, aut elemosynam daturi, aut quidvis aliud acturi, hoc unice curemus & ante omnia, ut agentibus hoc tale cor non desit, ut per intentionem rectam ad Dei honorem agamus omnia. Non est virtus, non est ullum rectè factum, cui deest pars optima, intentio recta. Videte vosmetipsos ne perdati quæ operati estis, sed ut mercedem plenam accipiat.

CAPVT V.

In quo potissimum consistat RECTA INTENTIO. Vbi aliquid de actu & habitu Intentionis.

Novum pacti genus & pæne inauditum, si quis cum altero sic paciscatur: Amicitiam coibimus, sed

P p 2